

Transition Towns Vallei

Samen aan de slag om onze eigen huis, straat, stad en streek duurzaam te maken en onafhankelijk van fossiele brandstof

Nieuwsbrief 10 - mei 2012

TT Vallei steunt windenergie en Actie Zonnig Wageningen

De kerngroep Transition Town Vallei en de werkgroep energie werken mee aan het initiatief van de gemeente om in 2030 klimaatneutraal te worden. Wij richten ons daarbij vooral op de burgers en maatschappelijke organisaties; de gemeente probeert de samenwerking met de instellingen en bedrijven te intensiveren. In deze Nieuwsbrief echt nieuws. We willen graag klimaatneutraal worden als gemeente en gemeenschap en accepteren daarmee de consequentie dat dan windmolens in Wageningen noodzakelijk zijn. Dit gaan we op 7 mei aan de raadscommissie duurzaamheid vertellen. En we promoten samen met de Stichting zonne-energie Wageningen de Actie Zonnig Wageningen, o.a. op de publieksavonden 10 en 14 mei .

De Routekaart Wageningen Klimaatneutraal in 2030

In april bood B&W van Wageningen de "Routekaart Wageningen klimaatneutraal" aan aan de raad. TT Vallei heeft in 2011 een belangrijke bijdrage geleverd aan het interactief proces en veel ideeën ingebracht. Deze zijn samengevat in een brochure. Mede op grond hiervan is de Routekaart opgesteld.

Uitgangspunt is 50 % energie besparen, 25 % inzet eigen duurzame energie en 25 % inkoop van groen gas en groene stroom. Dit is stuk voor stuk heel moeilijk.

Energie besparen levert geld op, maar hoe halveer je het gebruik van benzine en diesel voor het auto- en vrachtverkeer ?

Veertig procent van alle energie zit in gebouwen, maar wie heeft geld genoeg om te investeren in een renovatie van de woning of bedrijfsgebouw zodat het energiegebruik halveert? De acties hierin lopen al jaren, maar zetten getalsmatig nog weinig zoden aan de dijk. Kortom, energie besparen is makkelijker gezegd dan gedaan.

Inkoop van groen gas en groene stroom kan al jaren. Toch heeft nog niet de helft van de bewoners groene stroom. Groen gas komt nog minder voor. Het is duurzame energie van buiten onze gemeente. En er is te weinig aanbod in Nederland om aan een stijgende vraag te voldoen. De meeste energieleveranciers verkopen waterkracht uit Scandinavië als groene stroom, maar dat is onzin. Die stroom was er al lang, maar wordt nu zogenaamd als groen aan West Europa verkocht. Om dit te vermijden moet je stroom of biogas kopen met het Milieukeur. En dan blijkt dat er veel te weinig aanbod is. Kortom, we moeten het zelf doen.

Eigen duurzame energie, dus. Op dit moment hebben we 4 % in warmtepompen en zonnepanelen. Met de Actie Zonnig Wageningen en andere acties kan het aandeel zonnepanelen oplopen tot 9%. Met warmtepompen, kleine windmolens in de stad en mogelijk biomassa kan er nog 2 % bij komen. De grootste klapper moet komen van de grote windmolens van 3 MW. Er zijn er zes nodig om de resterende 14 % te leveren. Zes van die joekels met een kop op 100 meter, misschien in het Binnenveld. Maar locaties langs de rivier of over de Wageningse Berg (Veluwe) zijn wellicht ook een optie. Er is veel weerstand tegen, maar windmolens zijn onvermijdelijk om echt klimaatneutraal te worden. En dat is weer nodig omdat iedere gemeente, ons hele land onafhankelijk moet worden van fossiele brandstof en om de enorme problemen die de opwarming van de aarde gaat veroorzaken tegen te houden.

Windmolens buiten Wageningen tellen alleen mee voor ons gebruik, wanneer wij ze zelf betalen. Dat lukt wel voor 1 of 2 miljoen euro, maar niet voor 15. De gemeente heeft niet veel geld. Veel zal door de projectontwikkelaar of de Stichting windenergie die de molens wil bouwen gefinancierd moeten worden. Maar dan moeten ze wel in Wageningen staan, anders telt de bijdrage alleen mee voor de gemeente waar ze staan. En overal in Nederland willen veel burgers, dus veel politieke partijen, niet meewerken aan windmolens in hun gemeente. Ze wijzen allemaal naar de burens of naar zee.

Kortom, dat Wageningen klimaatneutraal wil zijn, zal van verre te zien zijn. Windmolens zijn een symbool en een teken voor iedereen dat schone energie een prijs heeft. De molens hoeven er niet in eeuwigheid te staan, zoals met woonwijken vaak wel gebeurt. Als er betere alternatieven komen voor duurzame energie, zoals waterstof of algen, kunnen ze weer weg.

Actie zonnig Wageningen

Op 10 mei 2012 start de actie 'Zonnig Wageningen'. Met deze actie kunnen inwoners van Wageningen gebruik maken van een aantrekkelijk aanbod voor de aanschaf van zonnepanelen voor hun woning. Het aanbod betreft een compleet zonnestroomsysteem bestaande uit zonnepanelen, omvormer en overige materialen en is inclusief installatie, tegen een aantrekkelijke prijs.

Op de informatiebijeenkomsten vertelt de Stichting zonne-energie Wageningen alles over zonne-energie in het algemeen

en het aanbod in het bijzonder. Ook leden van Transition Town vertellen over hun ervaringen met zonne-energie. U bent welkom op:
Donderdag 10 mei 2012, van 20.00 tot 21.30 uur in Stadsatelier Ons Huis, Harnjesweg 84
Maandag 14 mei 2012, van 20.00 tot 21.30 uur in Bblthk, Stationsstraat 2.

Om een beeld te krijgen van het aantal bezoekers kunt u zich aanmelden via info@zonne-energie-wageningen.nl. Vermeld daarbij uw naam en e-mailadres, naar welke bijeenkomst u wilt komen en met hoeveel personen. Maar zonder aanmelding bent u ook welkom.

Duurzame huizen route

In navolging van onze eigen excursies naar duurzame huizen, organiseert de gemeente Wageningen op zaterdag 12 mei, in samenwerking met woningeigenaren, bedrijven en organisaties een openstelling van duurzame huizen. De woningeigenaren die hun woning openstellen hebben allen hun huis op meerdere punten verduurzaamd en weten daar enthousiast over te vertellen. Groepjes van maximaal 12 personen fietsen tussen 14.00 uur en 17.00 uur langs minimaal 4 woningen.

U kunt een heleboel zien: zonnepanelen (voor stroom), zonthermische systemen (voor warmwater en cv), diverse vormen van (na)isolatie, afkoppelen en hergebruik van regenwater, stoken op hout, warmtewanden, vloerisolatie, zuinige verlichting, etc. Wat u te horen krijgt is de ontstaansgeschiedenis van al deze maatregelen, hoe ze bevallen, wat ze gekost hebben en waar u terecht kan als u dat ook wilt.

Wilt u wel eens een kijkje nemen in de 'keuken' van zo'n duurzame buur? Meldt u dan aan via energieloket@wageningen.nl. Geef aan met hoeveel personen u meefietst (eigen fiets) en waar uw interesse speciaal naar uitgaat. Wilt u meedoen met uw eigen woning? Ook dat kan, neem snel contact met ons op via 0317-492922.

Bostuin Pomonal

Elke 3e zaterdag van de maand werken we in de eetbare bostuin aan de Pomona in Wageningen. Er is nu een deel ingericht op basis van permacultuurprincipes. We hebben de bodem bedekt met karton, hierop compost aangebracht en bodembedekkers ingezaaid. Sinds april staan hier allerlei kruiden in, en rabarber, smeerwortel, mierikswortel, aardbeien.....enz. Heeltsje Graansma heeft aangeboden, een of twee dagdelen per week in de bostuin te zijn om belangstellenden over eetbare planten, bloemen en kruiden te vertellen en met kinderen op onderzoek uit te gaan. Ze wil ook graag een tuinercursus geven. Dit om de buurt en andere belangstellenden meer bij de eetbare tuin te betrekken. We hopen dat dit op korte termijn mogelijk is. Er loopt

een aanvraag voor financiering hiervoor bij Stichting Doen. De tuin is voor iedereen toegankelijk. Op 2 juni zijn er diverse activiteiten in het kader van het wijkfeest. Kom eens langs! Meer informatie: www.depomona.nl of stel uw vraag op bostuinpomonal@gmail.com.

Planten & Zaden Ruilen

Op zondag 6 mei, van 12.00 tot 15.00 uur, organiseert Transition Town Vallei een middag waarop planten, bollen, knollen en zaden kunnen worden geruild in onze ruimte aan de Hesselink van Suchtelenweg. Voor iedereen die tuinplanten, kruiden, groenten en bloemenzaden en planten over heeft. Neem je stekjes, teveel uitgezaaide en overtollige planten mee. Neem tevens je zakjes groenten-, kruiden- of bloemenzaden mee. Kom je teveel aan plantjes en zaden ruilen!

Neem je zaden mee in bakjes en je planten in aparte potjes voorzien van de namen.

Locatie: Hesselink van Suchtelenweg, Wageningen. Het is 't gebouwtje met plat dak achter Microbiologie en voormalig Unitas, trap af naar beneden.

Huisregels:

- Brengen en uitstallen van je planten en zaden kan op zondagmiddag tussen 12 en 13 uur. We ruilen vanaf 13 uur.
- Voorzie de planten en zaden van de naam, de soort, herkomst, jaartal waarin geoogst, en eventueel je eigen naam.
- Neem om teleurstelling te voorkomen alleen de zaden en planten mee die geruild kunnen worden, dus die op mogen. Laat de rest thuis.
- Pak geen grote hoeveelheden mee naar huis en neem mee in overleg. Er zijn ook anderen die graag planten en zaden willen ruilen na jou.
- Kom alleen als je daadwerkelijk planten en zaden te ruilen hebt. Als je niks mee neemt, heb je ook niks te ruilen.

Duurzaam pop-up restaurant in Ede

Puur-e is het pop-up restaurant van Christian Weij en Petra Busser. Eens in de maand strijkt het restaurant op een geheime locatie in de buurt van Ede neer. De 'e' in de naam staat voor Ede, wat in de volksmond ook wel 'ee' wordt genoemd.

Christian bedenkt voor elk etentje meerdere gangen met seizoensgebonden, biologisch en lokale producten uit de omgeving van Ede. Hij experimenteert graag met onbekende ingrediënten en producten uit de lokale natuur. Bij elk gerecht schenkt Petra een mooi glas wijn uit de regio. Voor meer informatie: www.puur-e.nl

---

Permacultuurgroep werkt aan voor tweede jaar aan de permatuin

Het seizoen is weer begonnen. De permagroep is weer iedere zaterdagmiddag vanaf 13:30 uur aan het werk en kan wat vertellen over de perma aanpak.

Monday June 4 at 19:30, Forum Building (WUR Campus), TTV Permacultuurgroep present an evening of lectures and discussion as part of Stichting Boerengroep's Grass Roots Science lecture series:

'Permaculture: reconnecting people, soil and food'

Permaculture author and consultant, Fransje de Waard – on permaculture experiences.

Permaculture designer, Fiona Morris – on the Transition Towns Permatuin project

For more information : www.boerengroep.nl/permaculture/

Op maandag 4 juni om 19.30 vindt er een thema-avond Permacultuur plaats in het Forum gebouw van WUR. Onderwerp is: 'permacultuur, herstel van de binding mens, bodem en voedsel'. De avond is onderdeel van de Grass Roots Science lezingenserie van de Boerengroep. De lezingen worden in het engels gegeven, vragen kunnen in het Nederlands worden gesteld.

Spreekers : Fransje de Waard, deskundige permacultuur en adviseur – ervaringen met permacultuur. Fiona Morris, onze TT-permatuin-coördinator, vertelt over onze tuin.

Meer informatie www.boerengroep.nl/permaculture.

Wat zijn de verschillen tussen permacultuur en biologische landbouw?

- Permacultuur is vooral een ontwerp systeem, met als doel zo veel mogelijk gebruik te maken van natuurlijke processen en energie, en zo min mogelijk arbeid;
- Perma streeft naar zero-afval, dus alle afval wordt hergebruikt en er is geen vervuiling van bodem of water;
- Perma streeft naar het imiteren van ecologische processen, dus er is geen kale grond, optimale diversiteit, natuurlijke gewasbescherming. Je zal zelden gewassen in rijtjes zien.
- Een permacultuur tuin is zo ontworpen dat maximaal gebruik wordt gemaakt van natuurlijke energie: zon, water, bescherming tegen wind, helling.
- Permacultuur levert voedsel aan mensen, maar ook aan de lokale dieren en planten.

Transition Town Cafe: Hoe olieverslaafd ben jij?

Op 26 april jongstleden was Peter Polder van Stichting Peakoil Nederland uitgenodigd. De stichting heeft een tool ontwikkeld, waarmee je kunt uittesten hoe olieverslaafd je zelf bent. Binnenkort uit te proberen via de site van Stichting Peakoil Nederland: www.peakoil.nl.

Transition Town Café

Volgend TT café is op 24 of 31 mei. Onderwerp van de lezing is nog niet bekend. Mogelijk klimaatneutraal Wageningen.

Contactpersonen/ coördinatie:

Jan Joost Kessler, voorzitter, coördinator permacultuur, jjkessler@planet.nl, tel. 0317 426640.

Esther Schoenmaker, secretaris, coördinator Pomonal, tel. 06 11136562

Wim Haver, coördinator werkgroep energie, tel. 06 16484728

E-mail: tvallei@gmail.com

Website: <http://vallei.transitiontowns.nl>

Wat is Transition Towns Vallei ?

Transition Town Vallei stimuleert en faciliteert initiatieven uit de eigen stad, wijk of buurt, die bijdragen aan de transitie naar een samenleving, die minder aardolie afhankelijk en energiezuinig is en gebaseerd is op een lokale economie. Onze aandachtsgebieden zijn : Bostuingroep, permacultuur, energie en deelname Ecowijk de Dreijen. We zoeken nog mensen voor een aantal thema's : Afval en hergebruik, Verkeer en vervoer, Werk en inkomen, Levensbeschouwing, Cultuur en Gezondheidszorg.